

SÄHKÖNKÄYTTÖPAIKKOJEN LIITTYMISEN EHDOT

(Liittymisehdot, LE 05)

1. Liittymisehtojen soveltaminen

- 1.1. Nämä ehdot liitetään liittymissopimukseen, joka koskee sähkökäyttöpaikan liittymistä nimellisjännitteeltään enintään 20 kilovoltin sähkönjakeluverkkoon sekä liittymän sähkökäyttömahdollisuuden ylläpitoa.
- 1.2. Näitä ehtoja voidaan soveltuvin osin soveltaa sellaisiin sähköntuotantolaitteistojen sisältäviin sähkökäyttöpaikkoihin, joista sähkönsyöttö jakeluverkkoon on teknisin keinoin tehokkaasti estetty. Jos sähkökäyttöpaikalla on sähköntuotantolaitteisto, joka toimii rinnan jakeluverkon kanssa niin, että tuotettu sähkö voidaan siirtää osin tai kokonaan jakeluverkkoon, on sellaisen sähköntuotantolaitteiston liittymisehdoista sovitettava erikseen.
- 1.3. Näistä ehdoista jakeluverkon haltija ja liittyjä voivat sopia toisin, jollei jäljempänä muuta määrätä. Kuitenkin liittyjän ollessa kuluttaja näiden ehtojen määräyksistä ei saa sopimuksin poiketa kuluttajan vahingoksi.

2. Määritelmät

- 2.1. *Jakeluverkko* on sähköverkko, jonka nimellisjännite on pienempi kuin 110 kilovoltia.
- 2.2. *Jakeluverkon haltija* on yhteisö tai laitos, jolla on hallinnassaan jakeluverkkoa ja joka harjoittaa luvanvaraista sähköverkkotoimintaa.
- 2.3. *Liittyjä* on jakeluverkon haltijan kanssa *liittymissopimuksen* tekevä *sähkökäyttöpaikan* (sähkökäyttöpaikkojen), esimerkiksi kiinteistön tai rakennuksen, omistaja tai haltija.
- 2.4. *Liittymissopimuksella* liittyjä ja jakeluverkon haltija sopivat liittyjän sähkökäyttöpaikan ja jakeluverkon haltijan sähköverkon välisestä sähkönsiirtoyhteydestä.
- 2.5. *Tilapäiseksi liittymissopimukseksi* kutsutaan näissä ehdoissa tilapäistä sähköntarvetta varten tehtävää määräaikaista liittymissopimusta. Tilapäinen sähköntarve voi koskea esimerkiksi rakennustyömaata tai lyhytaikaista tapahtumaa.
- 2.6. *Sopijapuolilla* tarkoitetaan näissä ehdoissa jakeluverkon haltijaa ja liittyjää.
- 2.7. *Liittymällä* tarkoitetaan liittyjän oikeutta liittymissopimuksessa yksilöidyssä paikassa liittyä jakeluverkkoon sekä sopijapuolten sähkölaitteistojen välistä rajapintaa. *Liittymän koko* tarkoittaa liittymän suurimman sähkökäytön määrittelyä, esimerkiksi nimellisvirran (sulakekoon) tai tilaustehon mukaan.
- 2.8. *Liittämiskohta* on jakeluverkon ja liittyjän sähkölaitteistojen välinen kohta (omistusraja), jollei toisin ole sovittu. Liittämiskohta määritellään liittymissopimuksessa.
- 2.9. *Liittymismaksu* on maksu, jonka suorittamalla liittyjä saa liittymissopimukseen perustuvat oikeudet.
- 2.10. *Lisäliittymismaksulla* tarkoitetaan näissä ehdoissa maksua, joka peritään liittymän koon suurentamisen perusteella.
- 2.11. *Sähkökäyttäjä (käyttäjä)* ostaa sähköä ja sen siirron tarvitseman verkkopalvelun pääasiassa omaan käyttöönsä. Käyttäjänä voi olla myös liittyjä, joka hankkii sähköä liittymissopimuksensa mukaisen liittämiskohdan kautta muiden käytettäväksi.
- 2.12. *Sähkönmyyjällä (myyjä)* tarkoitetaan henkilöä, yhteisöä tai laitosta, joka myy sähköä.

2.13. *Kuluttajana* pidetään näissä ehtoissa liittyjää, joka on luonnollinen henkilö ja joka liittymänsä kautta hankkii sähköä pääasiassa muuhun tarkoitukseen kuin harjoittamaansa elinkeinotoimintaa varten.

3. Liittymissopimuksen tekeminen

- 3.1. Liittymissopimus tehdään sopijapuolten välillä toistaiseksi. Tilapäinen liittymissopimus tehdään määräaikaiseksi, korkeintaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Jos tilapäisen sähkönkäytön aika on liittymissopimusta tehtäessä tiedossa, voidaan sopia enintään viiden vuoden voimassaoloajasta.
- 3.2. Liittymissopimus ja siihen mahdollisesti tehtävät muutokset tehdään kirjallisesti. Sopimuksesta ehtoineen jää kappale molemmille sopijapuolille.
- 3.3. Tilapäinen liittymissopimus voidaan muun kuin kuluttajan kanssa tehdä myös suullisesti, jollei jompikumpi sopijapuolista vaadi kirjallista muotoa. Jakeluverkon haltija voi osoittaa erikseen tilapäisen liittymissopimuksen mukaisille sähkönkäyttöpaikoille sovellettavat verkkopalvelutuotteet.
- 3.4. Liittymissopimus muodostuu yksilöllisesti sovitusta sopimusehdoista ja yleisistä sopimusehdoista. Sopimusta tulkittaessa otetaan asiakirjat huomioon seuraavassa järjestyksessä:
 - 1) yksilölliset sopimusehdot ja
 - 2) yleiset sopimusehdot.
- 3.5. Liittynyt ilmoittaa jakeluverkon haltijalle yhteystiedoissaan tapahtuneet muutokset.

4. Liittymismaksu

- 4.1. Jakeluverkon haltija perii liittyjältä voimassa olevien liittymismaksuperusteiden mukaisen liittymismaksun. Liittymismaksun suuruus määritellään liittymissopimuksessa. Liittymissopimuksessa tulee mainita, palautetaanko liittymismaksu tai osa siitä sopimuksen päättyessä.
- 4.2. Liittymismaksu on liittymäkohtainen.
- 4.3. Sähköntarpeen muuttuessa liittymissopimuksessa määriteltyä liittymän kokoa voidaan muuttaa. Menettelytavat määritellään jakeluverkon haltijan liittymismaksuperusteissa, joissa huomioidaan liittymän pienentämisessä ja suurentamisessa sovellettavat menettelytavat.
- 4.4. Liittymän koon muuttamisesta tehdään uusi liittymissopimus tai erillinen sopimus, johon sovelletaan liittymisehtoja.

5. Liittymän ylläpito

- 5.1. Jos liittynyt haluaa pitää liittymissopimuksen voimassa, vaikkei sähkönkäyttöpaikan verkkopalvelua koskevaa sopimusta (sähköverkko- tai sähköntoimitussopimus) olekaan voimassa, hänen on korvattava jakeluverkon haltijalle liittymän ylläpidosta aiheutuvat kustannukset erillisen sopimuksen perusteella.
- 5.2. Liittymän ylläpitoa koskevan sopimuksen tekemisestä kieltäytymistä pidetään liittymän olennaisen sopimusveloitteen rikkomisena. Sama koskee mainitun sopimuksen mukaisten maksujen olennaista laiminlyöntiä.
- 5.3. Ylläpitosopimuksessa tai siihen liitettävissä soveltuviissa sopimusehdoissa on mainittava muun ohessa maksun suuruudesta sekä niistä perusteista, joiden mukaan maksun suuruutta voidaan muuttaa sopimuksen voimassaoloaikana.

6. Liittäminen

- 6.1. Jakeluverkon haltija liittää liittyjän sähkölaitteistot verkkoonsa, kun liittymissopimus on voimassa ja liittyjä vakuuttaa sähkölaitteistonsa olevan sellaisessa kunnossa, että yhteen kytkemisestä ei aiheudu vaaraa tai häiriötä. Liittyjän tulee esittää sähkölaitteistoa koskeva asianmukainen tarkastuspöytäkirja jakeluverkon haltijan sitä vaatiessa.
- 6.2. Liittyjä ja jakeluverkon haltija sopivat sähköntoimittamista varten tarvittavien jakeluverkon haltijan käyttöön tulevien sähkölaitteistojen ja –johtojen sijoittamisesta ja rakentamisesta liittyjän omistamiin tai hallitsemiin tiloihin ja maa- ja vesialueille. Nämä sähkölaitteistot ja –johdot sijoitetaan niin, ettei niistä aiheudu tarpeetonta haittaa. Tilojen ja alueiden käyttöoikeudesta ei makseta korvausta, ellei siitä toisin sovita.
- 6.3. Liittyjä ja jakeluverkon haltija sopivat muiden kuin kohdassa 6.2 tarkoitettujen (eli muiden kuin yksin liittyjää palvelevien) johtojen ja laitteiden sijoittamisesta liittyjän omistamalle tai hallitsemalle alueelle. Mikäli johtojen ja laitteiden sijoittamisesta ei päästä yksimielisyyteen, asia ratkaistaan maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 161 §:n mukaisesti.
- 6.4. Jos sopijapuolen tietoon tulee ennen liittämistä kolmanteen tahoon liittyvä seikka, joka estää liittämisen sovittuna ajankohtana, tästä on ilmoitettava välittömästi toiselle sopijapuolelle liittämisaikakohdan yhdessä tehtävää tarkistamista varten. Tällaiset seikat voivat koskea mm. sitä, ettei maanomistaja tai viranomainen myönnä johdon, jakelumuuntajan tai muun tarpeellisen laitteen rakentamisessa tarpeellista maankäyttöä tai tien käyttöä koskevaa lupaa.

7. Liittymän kytkemisen viivästys

- 7.1. Liittymä kytketään (liitetään) jakeluverkkoon yksilöllisesti sovittujen ja näissä ehdoissa mainittujen edellytysten täytyttyä liittymissopimuksessa määriteltyyn ajankohtaan mennessä. Liittämisaikakohdan muuttamisesta (esimerkiksi liittyjän rakennustyön aikataulumuutosten takia) tulee sopia toisen sopijapuolen kanssa hyvissä ajoin.
- 7.2. Liittyjän oikeus pidättää liittymismaksu
 - 7.2.1. Jos liittymää ei ole kytketty jakeluverkon haltijan viivästykseen vuoksi silloin, kun liittymismaksu tai osa siitä erääntyy maksettavaksi, liittyjällä on oikeus pidättää maksusta, kunnes liittymä on kytketty.
 - 7.2.2. Liittymän kytkemisen jälkeen liittyjällä on oikeus pidättää maksamasta sellaista osaa maksusta, joka on tarpeen viivästykseen perustuvan korvausvaatimuksen vakuudeksi.
- 7.3. Vakiokorvaus
 - 7.3.1. Jos liittymän kytkeminen viivästyy, liittyjällä on oikeus vakiokorvaukseen. Oikeutta vakiokorvaukseen ei ole, jos liittymää ei voida kytkeä liittyjän puolella olevasta syystä tai muuten 7.4.1 tai 7.4.2 kohdissa tarkoitettun esteen takia.
 - 7.3.2. Vakiokorvauksen määrä on kahden ensimmäisen viivästysviikon aikana kultakin alkaneelta viivästysviikolta 5 prosenttia liittymismaksusta ja tämän jälkeen kultakin alkaneelta viivästysviikolta 10 prosenttia liittymismaksusta. Vakiokorvausta laskettaessa käytetään perusteena niitä maksuja, joita jakeluverkon haltija julkaisemansa liittymismaksuhinnaston mukaan perii liittymisestä ilman erityisolosuhteista johtuvia korotuksia eli ns. perusliittymismaksua. Liittymissopimuksesta tulee käydä ilmi se liittymismaksun osuus, jonka perusteella vakiokorvaus viivästyksestä maksetaan. Liittyjällä on edellisten kohtien estämättä kuitenkin oikeus saada vahingostaan kohdan 7.4 ja sen alakohtien nojalla vakiokorvauksen ylittävä korvaus.
 - 7.3.3. Vakiokorvauksen enimmäismäärä on 30 prosenttia edellisen kohdan mukaisesta perusliittymismaksusta, kuitenkin enintään 1.700 euroa.

7.4. Vahingonkorvaus

- 7.4.1. Liittyjällä on oikeus korvaukseen vahingosta, jonka hän kärsii viivästyksen vuoksi, jollei jakeluverkon haltija osoita, että viivästys johtuu hänen vaikutusmahdollisuuksiensa ulkopuolella olevasta esteestä, jota hänen ei kohtuudella voida edellyttää ottaneen huomioon sopimusta tehtäessä ja jonka seurauksia hän ei myöskään kohtuudella olisi voinut välttää tai voittaa.
- 7.4.2. Jos viivästys johtuu henkilöstä, jota jakeluverkon haltija on käyttänyt apunaan sopimuksen täyttämiseksi (kuten urakoitsijaa), jakeluverkon haltija vapautuu vahingonkorvausvelvollisuudestaan vain, jos myös mainittu henkilö olisi edellisen kohdan mukaan vapaa vastuusta.
- 7.4.3. Liittyjällä on oikeus saada korvaus välillisestä vahingosta vain, jos viivästys aiheutuu jakeluverkon haltijan puolella olevasta huolimattomuudesta. Jos liittyjä ei ole kuluttaja eikä muuta ole sopijapuolten välillä sovittu, on jakeluverkon haltijan vahingonkorvauksen enimmäismäärä aiheutuneiden välillisten vahinkojen osalta puolen liittymismaksun suuruinen. Jos jakeluverkon haltija on syyllistynyt tahallisuuteen tai törkeään huolimattomuuteen, vahingonkorvauksen enimmäismäärän rajoitusta ei sovelleta.
- 7.4.4. Välillisenä vahinkona pidetään:
 - 1) ansion menetystä, joka liittyjälle aiheutuu viivästyksen tai siitä johtuvien toimenpiteiden vuoksi;
 - 2) vahinkoa, joka johtuu muuhun sopimukseen perustuvasta velvoitteesta;
 - 3) sähkökäyttöpaikan käyttöhyödyn olennaista menetystä, josta ei aiheudu suoranaista taloudellista vahinkoa, sekä muuta siihen rinnastettavaa olennaista haittaa; ja
 - 4) muuta saman kaltaista vaikeasti ennakoitavaa vahinkoa.
- 7.4.5. Jos liittyjä ilmoittaa puolellaan olevasta viivästyksestä niin myöhään, että jakeluverkon haltija on jo ehtinyt aloittaa liittämiseen liittyvät työt, liittyjä korvaa jakeluverkon haltijan selvityksen perusteella viivästyksen vuoksi tarpeellisista toimenpiteistä sekä hyödyttömiksi käyneistä tarpeellisista toimenpiteistä aiheutuneet kulut.

8. Liittymän toimintavarmuus, käyttö ja kunnossapito

- 8.1. Sopijapuolet ovat velvollisia pitämään sähkölaitteistonsa sähköturvallisuuslain (410/1996) ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten edellyttämässä kunnossa.
- 8.2. Jos liittyjä tai käyttäjä on ilmoittanut jakeluverkon haltijalle havaitsemastaan viasta tai häiriöstä, joka kuuluu jakeluverkon haltijan korjausvelvollisuuden piiriin, jakeluverkon haltijan on ilmoituksesta tiedon saatuaan ryhdyttävä viipymättä toimiin tilanteen korjaamiseksi. Jollei liittyjän ilmoittama vika tai häiriö kuulu jakeluverkon haltijan korjausvelvollisuuden piiriin, jakeluverkon haltija ilmoittaa käsityksensä vastuutahosta.
- 8.3. Jakeluverkon haltijalla on oikeus päästä liittyjän tiloissa olevalle mittarille. Voidakseen korjata viat, lukea mittari ja tuottaa mahdollisimman häiriöttömiä verkkopalveluja jakeluverkon haltijan tulee päästä sähkölaitteistolle. Sama koskee pääsyä liittyjän omistamalle sähkölaitteistolle, jonka avulla voidaan muuttaa jakeluverkon kytkentätilannetta. Jos jakeluverkon haltijan hallinnassa olevaa sähkölaitteistoa on liittyjän tiloissa tai alueella, liittyjän on järjestettävä jakeluverkon haltijalle sopijapuolten hyväksymällä tavalla korvauksetta viivytyksetön pääsy mm. huolto-, tarkistus-, vianselvitys- tai korjaustöitä varten sähkölaitteiston luo vuorokaudenajasta riippumatta.

- 8.4. Liittyjä sallii jakeluverkon haltijan mittaustietojen siirtämiseksi tai muiden verkkotoimintaan perustuvien tiedonsiirtotarpeiden välittämiseksi tarpeellisen tiedonsiirron omassa sähköverkossaan. Tällainen tiedonsiirto ei saa aiheuttaa tarpeettomia kustannuksia eikä tarpeetonta häiriötä liittyjälle eikä sähkökäyttäjille. Liittyjä tai sähkökäyttäjä ei myöskään saa myöhemmillä toimenpiteillään häiritä tai vaarantaa tämän kohdan mukaista aiemmin aloitettua verkonhaltijan tiedonsiirtoa.
- 8.5. Sopijapuoli voi käyttää toisen sopijapuolen sähköverkkoa muuhun kuin 8.4. kohdan mukaiseen tiedonsiirtoon, jos tästä on eri sopimuksin sovittu. Tällainen käyttö tai liittyjän omassa verkossa tapahtuva tiedonsiirto ei saa aiheuttaa häiriötä muille käyttäjille eikä toiselle sopijapuolelle.

9. Sopimuksen siirto

- 9.1. Jakeluverkon haltija voi siirtää liittymissopimuksen toiselle jakeluverkon haltijalle. Liittymissopimuksen ehtoja ei voida siirron yhteydessä muuttaa. Uuden jakeluverkon haltijan on ilmoitettava siirrosta liittyjälle kirjallisesti mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään 30 päivän kuluessa siirrosta.
- 9.2. Liittyjä voi siirtää liittymissopimuksen uudelle sähkökäyttöpaikan omistajalle tai haltijalle tai näihin rinnastuvalle. Sopimusta ei voida siirtää, jos jakeluverkon haltijalla on siirtäjältä kyseessä olevaa sähkökäyttöpaikkaa koskevaan liittymissopimukseen, sähköntoimitussopimukseen tai sähköverkkosopimukseen perustuvia saatavia, ellei uusi liittyjä ota niitä nimenomaisesti vastattavakseen. Siirto on jakeluverkon haltijaa sitova, kun siirto on allekirjoitettu ja jakeluverkon haltija on hyväksynyt edellä mainittujen saatavien sekä muiden liittymissopimukseen sisältyvien velvoitteiden siirron. Siirronsaajaan sovelletaan näiden ehtojen liittyjää koskevia määräyksiä.
- 9.3. Liittymissopimus ei siirry automaattisesti kiinteistön luovutuksen yhteydessä. Jos liittymissopimus halutaan siirtää kiinteistön uudelle omistajalle tai haltijalle, siirrosta tulee mainita kiinteistön luovutuskirjassa tai tehdä erillinen luovutuskirja. Liittymissopimus siirtyy kiinteistön uudelle omistajalle tai haltijalle myös, jos siirrosta on muutoin sovittu.
- 9.4. Liittymissopimusta ei voida siirtää toiseen liittymään.

10. Sopimusehtojen muuttaminen

- 10.1. Sopijapuolet voivat yhdessä sopia yksilöllisen liittymissopimuksen muuttamisesta. Muutoksen muodosta katso kohta 3.2. Tämän luvun jäljempänä olevien kohtien nojalla ei voida muuttaa liittymismaksun määrää.
- 10.2. Jakeluverkon haltijalla on oikeus muuttaa sopimusehtoja, jos muutos perustuu lainsäädännön muuttumiseen tai viranomaisen päätökseen, jota jakeluverkon haltija ei ole voinut ottaa lukuun liittymissopimusta tehtäessä.
- 10.3. Jakeluverkon haltija voi muuttaa sopimusehtoja myös sellaisen lainsäädännön muutoksen tai viranomaisen päätöksen perusteella, joka on ollut sopimusta tehtäessä tiedossa, edellyttäen, ettei muutos olennaisesti muuta liittymissopimuksen keskeistä sisältöä.
- 10.4. Jakeluverkon haltijalla on lisäksi oikeus muuttaa sopimusehtoja, jos muutokseen on erityistä syytä olosuhteiden olennaisen muuttumisen johdosta tai vanhentuneiden sopimusjärjestelyjen uudistamisen takia.
- 10.5. Jakeluverkon haltijalla on oikeus sellaisiin vähäisiin sopimusehtojen muutoksiin, jotka eivät vaikuta sopimussuhteen keskeiseen sisältöön.

- 10.6. Jakeluverkon haltijan on lähetettävä liittyjälle ilmoitus siitä, miten ja mistä ajankohdasta lukien sopimusehdot muuttuvat ja mikä on muutoksen peruste. Ilmoituksessa on myös mainittava, onko sopijapuolella oikeus irtisanoa liittymissopimus. Jos perusteena on muu syy kuin lainsäädännön muutos tai viranomaisen päätös, muutos saa tulla voimaan aikaisintaan kuukauden kuluttua ilmoituksen lähettämisestä. Ilmoitus lähetetään liittäjän jakeluverkon haltijalle ilmoittamaan yhteysosoitteeseen ja jollei sellaista ole tiedossa, liittymän osoitteeseen. Ilmoitus voi sisältyä esimerkiksi liittyjälle tulevaan verkkopalvelu- tai sähköntoimituslaskuun.
- 10.7. Jos muutoksen perusteena on lainsäädännön muuttuminen tai viranomaisen päätös, on jakeluverkon haltijalla oikeus toteuttaa muutos siitä päivästä lukien kun muutos tai päätös tuli voimaan. Muutos voidaan toteuttaa myöhemminkin jakeluverkon haltijan määräämänä ajankohtana, jollei kyseessä ole muutos liittäjän eduksi. Jakeluverkon haltijan on ilmoitettava näillä perusteilla tehtävistä muutoksista mahdollisimman pian.

11. Sopimuksen päätyminen

11.1. Liittäjän irtisanomisoikeus

11.1.1. Liittäjä voi irtisanoa sopimuksen päättymään silloin, kun kyseistä sähkönkäyttöpaikkaa koskevat sähköntoimitussopimukset ja sähkön siirtopalvelusta tehdyt erilliset sopimukset eivät ole voimassa. Kuluttaja voi irtisanoa myös tilapäisen liittymissopimuksen milloin tahansa sen voimassaoloaikana. Jakeluverkon haltija tarkistaa sähköntoimitussopimuksen tai sähköverkkosopimuksen voimassaolon liittymissopimusta irtisanottaessa. Irtisanomisaika on kuukausi. Tämän kohdan määräyksistä ei voida sopia toisin liittäjän vahingoksi.

11.1.2. Jakeluverkon haltija voi irtisanomisesta huolimatta edelleen pitää voimassa johtojen ja sähkölaitteistojen sijoittamista varten saamansa oikeudet siten kuin siitä on aiemmin sovittu tai määrätty. Kohdassa 6.2. mainituista oikeuksista jakeluverkon haltija suorittaa tällöin kohtuullisen korvauksen, mikäli sitä ei ole aiemmin suoritettu.

11.2. Jakeluverkon haltijan purkuoikeus

11.2.1. Jakeluverkon haltija voi purkaa liittymissopimuksen välittömästi, jos:

- 1) liittyjä on olennaisesti rikkonut liittymissopimukseen perustuvia velvoitteitaan eikä sopimusrikkomusta ole oikaistu jakeluverkon haltijan kirjallisesti ilmoittamassa kohtuullisessa määräajassa; tai
- 2) muu liittyjä kuin kuluttaja asetetaan konkurssiin tai viranomaisen on todennut hänet kyvyttömäksi vastaamaan liittymissopimuksen mukaisista velvollisuuksistaan.

11.3. Jakeluverkon haltija palauttaa liittyjälle palautuskelpoisen liittymismaksun.

11.3.1. Jakeluverkon haltijalla on oikeus kuitata kuittausta koskevien yleisten säännösten mukaisesti palautettavalla liittymismaksulla liittäjältä olevat erääntyneet saatavansa sekä vähentää palautettavan liittymismaksun määrästä liittymisjohdon ja muiden liittäjien kannalta tarpeettomien sähkölaitteistojen mahdollisesta purkamisesta ja liittäjän verkosta erottamisesta aiheutuneet kustannukset.

12. Riitojen ratkaiseminen

12.1. Kuluttajalla on oikeus saattaa tämän liittymissopimuksen tulkinnasta aiheutuneet erimielisyydet kuluttajavalituslautakunnan käsiteltäväksi.

12.2. Liittymissopimuksesta johtuvat erimielisyydet käsitellään liittymän sijaintipaikan käräjäoikeudessa ensiasteena, jollei toisin ole sovittu. Kuluttajalla on kuitenkin aina oikeus nostaa kanne Suomessa olevan kotipaikkansa käräjäoikeudessa.